

Ontsmetten van raten

Christ Smeekens

Het beste middel om bijenraten te ontsmetten is ijsazijn. Door de damp van ijsazijn worden sporen van *Nosema*, amoebecysten, wasmotten en stuifmeelmijten gedood. Zwavel is milieuonvriendelijk en doodt alleen wasmotten en stuifmeelmijten. Bovendien worden de eieren van de wasmotten niet gedood waardoor na verloop van tijd er toch weer schade ontstaat. Paradichloorbenzol bevat kankerverwekkende stoffen en moet dus niet worden gebruikt.

Motteballen bevatten vaak stoffen die ook giftig zijn voor bijen waardoor er schade aan de bijenvolken kan ontstaan als deze raten weer gebruikt worden.

276 Bij het gebruik van ijsazijn de bakken met raten opstapelen en de randen afplakken zodanig dat er geen damp kan ontsnappen. Plaats bovenop een lege rand met hierin een plat schaalpje met ijsazijn. De verdamping wordt bevorderd door in het schaalpje absorberend materiaal te leggen (bijvoorbeeld watten). Gebruik 50 ml per broedbak en laat het geheel een week staan. Onder de 15°C verdampt ijsazijn onvoldoende en is het niet werkzaam.

Ijsazijn is een bijtende vloeistof, dus niet met handen of kleren in aanraking brengen. Ijsazijn werkt corrosief op metalen, gebruik daarom roestvrijstaal draad voor het inzetten van kunstraat. Ijsazijn is brandbaar en boven 40°C met lucht explosief. Raten die met ijsazijn zijn behandeld voor gebruik enkele dagen goed luchten.

Paenibacillus larvae

Regelmatig vinden er wijzigingen plaats van de wetenschappelijke namen van dieren en planten. Zo is recent de naam van de bacterie die Amerikaans vuilbroed veroorzaakt gewijzigd van *Bacillus larvae* in *Paenibacillus larvae*. In het vervolg dient deze nieuwe naam dus gebruikt te worden en kan de oude naam vervallen.

Bloembezoekende insecten

Honingbijen en andere bloembezoekende insecten zoals vlinders, hommels en solitaire bijen zijn voor hun levensonderhoud afhankelijk van de nectar en het stuifmeel dat door bloemen wordt geproduceerd. Omdat deze bloembezoekende insecten afhankelijk zijn van dezelfde voedselbron kan er concurrentie ontstaan tussen de verschillende insecten bij het verzamelen van nectar en stuifmeel. Op grond van het nut van de bestuiving in de land en

tuinbouw, natuurlijke en semi-natuurlijke vegetaties dienen zowel de bijenteelt als de biodiversiteit van de bestuivende insecten zoveel mogelijk gestimuleerd te worden.

Omdat de honingbijen in grote volken leven en door de bijenhouders in grote aantallen op verschillende plaatsen kunnen worden ingezet, zou met name de concurrentie tussen de door de mens geteelde honingbijen en andere bloembezoekende insecten negatief kunnen zijn voor de laatstgenoemde. In Nederland hebben enkele beheerders van natuurgebieden op grond van deze hypothese besloten geen bijenvolken meer toe te laten op hun terreinen. Over de mogelijke concurrentie tussen honingbijen en andere natuurlijke insecten wordt verschillend gedacht. Voor beheerders van natuurlijke en semi-natuurlijke vegetaties is het belangrijk om op basis van goede argumenten te kunnen beslissen voor of tegen het plaatsen van honingbijen.

Thans is er een werkgroep opgericht om meer duidelijkheid te verkrijgen over deze problematiek. In deze werkgroep zijn vertegenwoordigd; IKC Natuur, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Ambrosiushoeve, de Vlinderstichting, de Universiteit Groningen, IKC Landbouw. De bijenhouders worden vertegenwoordigd door de Bedrijfsraad voor de bijenhouderij.

Het doel van deze werkgroep is te komen tot een beter inzicht in deze problematiek door middel van literatuurstudie. Daarnaast kunnen aanbevelingen worden gedaan ter bevordering en coördinatie van onderzoek over deze problematiek in Nederland. Een tweede doel is het leveren van richtlijnen voor het plaatsen van honingbijen in de verschillende natuurgebieden.

Brochure Hommelteelt

Tijdens de open dag van de Ambrosiushoeve van 14 september jl. is de nieuwe brochure over het telen van hommels gepresenteerd.

In deze brochure is de huidige beschikbare kennis over het telen van hommels bij elkaar gebracht.

Deze brochure wil voor de geïnteresseerden in hommels achtergrondinformatie geven over de hommelteelt. Dit is met name interessant voor onderzoekers en voorlichtinggevers in de land- en tuinbouw, bijenhouders en telers die gebruik maken van hommels voor de bestuiving. Deze brochure van de Ambrosiushoeve is te bestellen door f 10,- over te maken op gironummer 49.79.164 van de Ambrosiushoeve te Hilvarenbeek onder vermelding van 'Hommelbrochure'.